

IZEŠTAJ O ODRŽANOM EKSPERTSKOM SASTANKU „KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA I MEĐUNARODNI PRAVNI STANDARDI “

Srpsko udruženje za krivičnopravnu teoriju i praksu i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, u saradnji sa Ministarstvom pravde Republike Srbije, a uz podršku MDTF-JSS organizovali su Ekspertski sastanak na temu „Kazna doživotnog zatvora i međunarodni pravni standardi.“

Ekspertski sastanak je, uz poštovanje svih epidemioloških mera, održan u petak 25. septembra 2020. godine sa početkom u 10,00 časova u Velikoj sali Hotela PALACE, Topličin Venac 23, Beograd.

Zbog potrebe poštovanja epidemioloških mera broj učesnika ekspertskog sastanka je bio ograničen na 25 učesnika koji sastanku prisustvuju u samoj sali Hotela Palace, dok su se ostali učesnici priključili radu putem Skype aplikacije.

Učesnici skupa bili su najjemenitiji eksperti u oblasti krivičnog prava, kako članovi akademske zajednice, tako i predstavnici pravosuđa iz regiona.

Ekspertski sastanak je otvoren uvodnim rečima predstavnika organizatora, nakon čega je usledilo predstavljanje Ekspertskog Izveštaja koji je uz podršku MDTF-JSS-a izradio Prof. dr Vid JAKULIN, redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Ljubljani sa timom saradnika. Zbog trenutne epidemiološke situacije, prof. Jakulin je prezentaciju održao putem Skype aplikacije.

Nakon prezentacije izveštaja, usledila je diskusija učesnika koji su se izjašnjavali o predlogu zaključaka skupa ali i isticali nove predloge, poput inicijative da, kako nalazi Ekspertskog izveštaja, tako i stavovi drugih učesnika, budu objavljeni u tematskom broju naučnog časopisa Revija za kriminologiju i krivično pravo.

Po završetku diskusije, učesnici su se saglasili o sledećem tekstu zaključaka Ekspertskog sastanka:

„Učesnici Ekspertskog sastanka (predstavnicima krivičnopravniteorije i prakse Srbije, Slovenije, Hrvatske, BiH, Crne Gore i Makedonije) održanog u Beogradu 25. septembra 2020. godine, u organizaciji Srpskog udruženja za krivičnopravnu teoriju i praksu i Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja a uz podršku MDTF-JSS, na temu „KAZNA DOŽIVOTNOG ZATVORA I MEĐUNARODNI PRAVNI STANDARDI“ na osnovu naučne i stručno-kritičke analize:

1. Izveštaja eksperta prof. dr Vida Jakulina
2. Relevantnih izvora međunarodnih standarda Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Saveta Evrope
3. Odgovarajućih odredaba krivičnog zakonodavstva Republike Srbije, Savezne Republike Nemačke, Savezne Republike Austrije, Republike Slovenije i Mađarske
4. Prakse Evropskog suda za ljudska prava koje se odnose na kaznu doživotnog zatvora,

usvojili su sledeće

ZAKLJUČKE

1. Predviđanje kazne doživotnog zatvora u nacionalnom krivičnom zakonodavstvu načelno nije u suprotnosti sa članom 3. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, ni praksom Evropskog suda za ljudska prava.
2. Prema relevantnim međunarodnim pravnim standardima i praksom ESLJP države u čijem krivičnom zakonodavstvu je predviđena kazna doživotnog zatvora treba da predvide instrumente kojima se pruža mogućnost svakom licu osuđenom na kaznu doživotnog zatvora da bude pušteno na slobodu posle određenog vremena provedenog u kazneno-popravnoj ustanovi i ispunjenja drugih zakonom predviđenih uslova, unapred poznatih osuđenom licu i zasnovanih na penološkim razlozima, o čijoj se ispunjenosti odlučuje u pravičnom postupku.
3. U važećem tekstu Krivičnog zakonika nisu predviđeni krivičnoporavni instrumenti koji bi dali mogućnost svakom licu osuđenom na kaznu doživotnog zatvora za sva dela za koja se ona može izreći (odnosno pojedine njihove oblike), da, ispunjenjem određenih zakonom predviđenih uslova, bude pušteno na

slobodu posle određenog vremena provedenog u ustanovi za izvršenje krivičnih sankcija.

4. Učesnici Ekspertskog sastanka su saglasni sa stavom iznetim u Izveštaju eksperta prof. dr Vida Jakulina da su dva moguća načina za usaglašavanje odredaba Krivičnog zakonika o kazni doživotnog zatvora sa međunarodnim-pravnim standaradima, članom 3. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i sudskom praksom ESLJP po ovom pitanju, i to:
  - a) Izmene i dopune Krivičnog zakonika s ciljem davanja mogućnosti svakom licu osuđenom na kaznu doživotnog zatvora da pokrene postupak puštanja na uslovni otpust nakon isteka vremena utvrđenog u Krivičnom zakoniku, i preciziranje objektivnih kriterijuma i odgovarajućih proceduralnih garancija za adekvatno donošenja odluke po podnesenoj molbi, uslova pod kojima se osuđeno lice pušta na uslovni otpust i posledica nepoštovanja uslova pod kojima je pušten na uslovni otpust.
  - b) Zadržati postojeće odredbe Krivičnog zakonika o kazni doživotnog zatvora ali izvršiti izmene i dopune Zakonika o krivičnom postupku s ciljem uvođenja novog - posebnog vanrednog pravnog leka - Zahteva za vanredno ublažavanje kazne kao procesnog mehanizma koji omogućava naknadno preispitivanje izrečene kazne doživotnog zatvora, u kojem bi kao jedan od osnova za mogućnost njegovog ulaganja bio i penološki razlog, odnosno već postignuta svrha kažnjavanja u toku izdržavanja izrečene kazne doživotnog zatvora - uz konkretizaciju i drugih pitanja ovog vanrednog pravnog leka (npr. nemogućnost podnošenja zahteva po osnovu procene o već postignutoj svrsi kažnjavanja pre dvadeset i pet godina izdržane kazne doživotnog zatvora).“

U Beogradu,
30. septembra 2020. godine

Prof. dr Stanko BEJATOVIĆ
Dr Ivana STEVANOVIĆ